

РЕШЕНИЕ

№ 290

гр. Пловдив, 10.06.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ, 2-РИ ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на тринадесети май през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Нестор Сп. Спасов

Членове: Емилия Ат. Брусева
Радка Д. Чолакова

при участието на секретаря Катя Н. Митева
като разгледа докладваното от Радка Д. Чолакова Въззивно търговско дело
№ 20225001000185 по описа за 2022 година

намери следното:

Производство по чл. 258 и следв. от ГПК, образувано по повод подадена въззивна жалба от З. Б. чрез адвокат Н.Т., срещу постановеното решение №260398 от 15.12.2021 г. по търг.дело №1322/2020 г. по описа на О.С. С.З., с което са уважени кумулативно съединени иски по чл.432,ал.1 от КЗ във вр. с чл.45 от ЗЗД.

Видно от обжалваното решение, застрахователното дружество е осъдено да заплати на ПЛ. Д. П. и на Д. Д. Д. обезщетение в размер по на 30 000 лв. на всяка една от тях, представляващи част от обезщетение за причинените им вреди от неимуществен характер, оценени от тях на по 100 000 лв. за всяка една от тях или общо на стойност 200 000 лв. - претърпени болки и страдания, вследствие на ПТП, възникнало на 28.10.2018 г., около 17,55 ч. в **** /на пешеходната пътека в района на кръстовището между ул. „Х.А.“ и ул. „Р.А.“ при управление от лицето К.Л.Х. на моторно превозно средство - лек автомобил „П.****“ с рег. № ** **** ** и в резултат на което на 31.10.2018 г. в гр. С.З. е починал дядо им Й.И.В., ведно със законната лихва върху присъдената сума, считано от 28.08.2020 г. /датата на която е изтекъл предвидения в чл. 496 от КЗ срок за извършване на плащане/ до окончателното изплащане на сумата.

Жалбоподателят счита, че така постановеното решение е неправилно и

незаконосъобразно, тъй като не са налице предпоставките за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди по отношение на ишците. Същите не попадат в кръга от лицата, имащи право да получат обезщетение по смисъла на Тълкувателно решение №1 на ВКС, тъй като посоченото решение не може да урежда заварени отношения и се прилага за права, които са възникнали след неговото приемане. Не се установява особено близка връзка между тях и починалия, която да представлява изключение, даващо им право да получат подобно обезщетение, като изводите на съда в тази връзка са направени при неправилна интерпретация на събраните доказателства и анализ на свидетелските показания. Изложил е подробни съображения, вкл. и за завишен размер на определеното обезщетение за всяка една от ишците, за приложението на пар.96 от ПЗР към КЗ, за началния момент на присъдената законна лихва. Моли да се отмени обжалваното решение, а при условие на евентуалност – да се намали размера на присъдените обезщетения. Претендира разноски.

Срещу въззивната жалба е постъпил отговор от ответниците ПЛ. Д. П. и Д. Д. Д., чрез пълномощника им адвокат Ч., които считат същата за неоснователна. Изложили са подробни съображения срещу оплакванията на жалбоподателя. Молят да не се уважава, като се потвърди обжалваното решение. Претендират разноски.

Съдът, след като се запозна с акта, предмет на обжалване, наведените оплаквания, както и след преценка на събраните по делото доказателства, намери за установено следното:

Въззивната жалба е депозирана в срок от надлежна страна срещу подлежащ на въззивно обжалване валиден съдебен акт. Отнася се до присъдено застрахователно обезщетение за неимуществени вреди на внуци в резултат на ПТП, при което е причинена смърт. Предмет на проверка на въззивния съд е приложението на материалния закон и интерпретацията на събраните доказателства от страна на първоинстанционния съд.

Видно от данните по делото, предявена е искова молба от ишците ПЛ. Д. П. и Д. Д. Д. за заплащане на обезщетение за причинените им неимуществени вреди от смъртта на дядо им Й.И.В., починал на 31.10.2018 г. в гр. С.З. в резултат на тежки и несъвместими с живота травми, причинени му при пътно - транспортно произшествие възникнало на 28.10.2018 г., около 17,55 ч. в **** /на пешеходната пътека в района на кръстовището между ул. „Х.А.“ и ул. „Р.А.“/ - при управление от лицето К.Л.Х. на моторно превозно

средство - лек автомобил „П.***“ с рег. № ** ***** **.

По случая било образувано досъдебно производство № 206/2018 г. по описа на ОД МВР гр. С.З., а впоследствие НОХД № 465/2019 г. по описа на О.С. С.З., по което се установило, че ПТП е настъпило по изключителната вина на водача на лекия автомобил, който е допуснал множество нарушения на нормите на ЗДВП и за което му е било наложено съответно наказание.

Твърдят, че с деянието си водачът на МПС - К.Х. лишил от живот дядо им, с което им причинил огромни болки и страдания. Излагат съображения, че загубата на близък е най - тежката от всички, които може да понесе в цялото си съзнателно съществуване човека. Споменът и мъката от загубата, че ги преживяват през целия си живот. Липсата на един от най скъпите им хора ги лишило от вниманието и подкрепата му. Страданието, вследствие на неговата загуба щяло да бележи целият им живот и щяло да остане като трайна болка в съзнанието им.

Ишците твърдят също така, че съществувала изключително силна емоционална връзка, обич и привързаност между дядо и внуци още от времето, когато били малки деца. Живеели в едно домакинство и споделяли с дядо си всичко, което ги е вълнувало. В периода на тяхното израстване, като момичета и жени, дядо им бил човекът, който ги е подкрепял по всякакъв начин. Той бил за тях пример за успял, уважаван и достоен човек и личност. Твърдят, че винаги са имали отлични отношения и той бил човекът, който не само им помагал морално, но и бил човекът, на когото можели да разчитат във всеки един момент от живота им. Посочват, че са били заедно почти всеки ден, отношенията им били трайни и пълноценни. През 2015 г. заминали да живеят в Г., но връзката с дядо им, който бил като техен баща не прекъснала. Непрекъснато се чували по телефона, по мобилни приложения и минимум два пъти в годината се връщали в Б., за да бъдат с техния дядо. Той отишъл при тях на техни разноски и им гостувал в Г. три пъти, преди да настъпи смъртта му. Всеки миг заедно бил изпълнен с доброта и щастие. Имали си огромно доверие и вестта за неговата смърт ги съкрушила. Причинена им била мъка и страдание, което и към настоящия момент не били преодолели. Непрекъснато говорили за техния дядо, припомняли си случки от времето когато бил жив, когато били малки и им четял приказки, когато ги учил на добро и зло, на чест и достойнство. Липсата на любимия ни човек, който почти ежедневно полагал грижи за тях била травмираща, причинявала им емоционални страдания, надхвърлящи нормално присъщите за обикновена родствена връзка.

Посочват, че процесният автомобил, с който било възникнало ПТП, е имал сключена задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ с ответното дружество, поради което са отправили претенция към ответника да им заплати обезщетение по 100 000 лв. на всяка една от тях. Образувана била преписка № 1900/27.05.2020 г., по която се развила кореспонденция и накрая се отказало исканото обезщетение. Поради тази причина са предявили исковата молба.

Ответникът оспорва предявените икове, тъй като липсват материално

правните предпоставки за уважаването им. Ищците не попадат в кръга на лицата, имащ право да получат обезщетение за неимуществени вреди, тъй като са внуци на починалия и не е налице изключителност на болките и страданията по смисъла на ТР№1/2016 г. на ОСГНТК на ВКС. На следващо място ответникът счита, че тълкувателното решение не може да урежда отношения, които са заварени, тъй като в случая посоченото ТР 1/2016 г. не води до тълкуване на правна норма, а извежда кръг от правоимащи лица, което действие може да бъде единствено за права породени и възникнали след приемане на тълкувателното решение, съответно не може да води до преуреждане на заварени положения. Прави възражение за съпричиняване, тъй като пострадалият е навлязъл внезапно на пътното платно, като се позовава на чл. 113, ал. 1 и чл. 114 от ЗДвП. Оспорва и размера на предявения иск.

В резултат на отговора е постъпила допълнителна искова молба, с която се допълва първоначалната, включително ищците посочват, че са живеели заедно с дядо си още от раждането им в жилище, представляващо апартамент - собственост на починалия им дядо. Жилището е било обитавано и от бабата на ищците, както и от тяхната майка. Двете сестри са живеели в това жилище с дядо си до 2015 г., когато са заминали за Г.. През целия съзнателен живот на ищците, техният дядо е бил техен възпитател и наставник в живота и изцяло ги е издържал финансово до 2015 г., тъй като бащата на двете ищци се е развел с майка им през 2004 г. и не е имал контакт с децата си от 2011 г.

Не е постъпил допълнителен отговор.

По делото са ангажирани писмени доказателства, съдебно автотехническа експертиза за механизма на ПТП, свидетелски показания.

Първият въпрос, повдигнат във въззивната жалба, е за приложението на Тълкувателно решение №1/2016 на ОСНГТК на ВКС. Съгласно чл.130,ал.2 от ЗСВ, тълкувателните решения и тълкувателните постановления са задължителни за органите на съдебната и изпълнителната власт, за органите на местното самоуправление, както и за всички органи, които издават административни актове. С тях се преодолява неправилната и противоречива практика по тълкуването и прилагането на закона. Целта им е да се уеднакви съдебната практика, поради което не може да се прави разделение и да се прилага само за права, които са възникнали след тяхното приемане, както счита жалбоподателя. С приемането им стават задължителни по тълкуването и прилагането на закона за всички случаи, по които има висящи съдебни дела.

На следващо място, следва да се прецени материално правната легитимация на ишците за предявяването на субективно съединените искове. В закона не е посочено конкретно кои лица са материално правно легитимирани да получат обезщетение за неимуществени вреди, а само е уреден размерът на неимуществените вреди - по справедливост, но винаги с преценка на конкретни обективно съществуващи обстоятелства. Съгласно задължителната съдебна практика – Постановление №4 от 25.05.1061 г., Постановление №5 от 24.11.1064 г. на Пленума на ВС, Тълкувателно решение №1/2016 г. на ВКС, освен най-близкия родствен и семеен кръг, материално легитимирани да получат обезщетение за неимуществени вреди в резултат на смърт са и всички лица, които са създали изключителна трайна и дълбока емоционална връзка с починалия и търпят от неговата смърт продължителни болки и страдания, които в конкретния случай е справедливо да бъдат обезщетени. В мотивната част на посоченото тълкувателно решение е разяснено, че възможността за обезщетяване на други лица, извън най - близкия семеен и родствен кръг, се допуска по изключение, само в случаите, когато житейски обстоятелства и ситуации са станали причина между починалия и лицето да се породи особена близост, оправдаваща получаване на обезщетение за действително претърпени неимуществени вреди.

В тази връзка са разпитани свидетели на страната на ишците. Видно от показанията на свидетелката Д.С.И., същата е в приятелски отношения с ишците и ги познава от около 12 г., т.е. от около 2009 г. Посочва, че към настоящия момент живеят в Г. – Д. от 2015 г., а П. – малко по - рано. Преди да заминат за Г. двете живеели с дядо си и баба, като баба им занимала за Г. преди Д.. Родителите им били разведени, като майка им също заминала за Г., като преди това живеели заедно в дома на дядо им.

Когато майка им заминала за Г., за тях се грижел дядо им, с който имали добри отношения, както силна и тясна връзка. Винаги са живеели заедно, той се грижел за тях от малки, като те го възприемали като баща, а не само като дядо. Разчитали финансово на него, дори като живеели заедно с майка си. Не поддържали връзки с баща си и той не им е плащал издръжка. Всичко споделяли с дядо си, заедно правели планове за ваканции, пътувания, имали много емоционална връзка с него. Дядо им ги посещавал в Г..

След като дядо им загинал се чували почти всеки ден. Двете имали много тежно емоционално състояние, дълго време не могли да превъзмогнат дядо си и още тъгували за него. На празници си спомняли за него и се разплаквали.

От показанията на свидетелката П.Д.Н. се установява, че познава Д. от 17 години, когато била на 24-25 години, били колежки, а по- късно се запознала със сестра и семейството - майката, а по- късно - с бабата и дядото. Свидетелката посочва, че и двете ищци, заедно с майка им, живеели при баба си и дядо си, които се грижели за тях. Според свидетелката, ишците приемали дядо си като баща, той ги бил отгледал, а с баща си никога не били

контактували и той не им бил помагал. Когато Д., родила първото си дете, дядо и помагал за отглеждането му. Когато ишците заминали в Г., продължили да поддържат контакт непрекъснато с дядо си, който им ходел няколко пъти на гости, дори си направил операция в Г.. Когато дядо им загинал, за ишците било много трудно, все още тъгували за него. Когато се прибирали в Б., винаги ходели на гробищата.

Така събраните свидетелски показания са непротиворечиви, а също така свидетелите изразяват непосредствените си впечатления от семейството на ишците. Ето защо и тъй като не са ангажирани оборващи ги доказателства, следва да бъдат кредитирани. Въз основа на тях се установява, че между дядо и внуци са съществували отношения на трайна взаимна близост и обич, като ишците чувствали дядо си като баща, поради развода на родителите им, настъпил в детството им, когато се формирали характерите им. Живеели заедно, като семейство. След заминаването на ишците в Г. тези отношения не се прекъснали, а продължили. Взаимно си гостували, даже дядо им се оперирал в Г.. Несъмнено между тях е съществувала трайна и дълбока емоционална връзка, която е в повече от нормално присъщата родствена връзка в резултат на настъпили житейски обстоятелства – развод между родителите на ишците, по смисъла на тълкувателното решение.

С оглед гореизложеното, следва да се приеме, че ишците са материално легитимирани лица да получат обезщетение за претърпените неимуществени вреди – болки и страдания, в резултат на причинената смърт на дядо им от ПТП.

По отношение размера на застрахователните обезщетения:

Съгласно пар.96, ал.1 от ПЗР на ЗИД на КЗ, в сила от 07.12.2018 г., обезщетението за претърпени неимуществени вреди на лицата по чл.493а, ал.4, т.е. на други лица, които са имали създадена трайна и дълбока емоционална връзка с починалия, се определя в размер на 5000 лв. до влизане в сила на методика по чл.493а, ал.2. Посочената норма не следва да намери приложение, поради противоречие с норми на общностното право. По силата на пар.7,т.2 от ДР на ЗИД на КЗ, в сила от 16.02.2018 г., КЗ въвежда изискванията на посочените директиви, в т.ч. на Директива 2009/103/ЕО относно Гражданска отговорност на автомобилистите при използване на МПС и за контрол върху задължението за сключване на такава застраховка.

Съгласно чл.9,ал.1 от посочената директива със заглавие“Минимални суми“, без да се засягат всякакви по-високи гаранции, които държавите-членки могат да предвиждат, всяка държава-членка изисква застраховката, посочена в член 3, да бъде задължителна най-малко по отношение на следните минимални суми:

а) в случай на телесно увреждане — минимална застрахователна сума 1 000 000 EUR за пострадал или 5 000 000 EUR за събитие, независимо от броя на пострадалите;

б) в случай на имуществени вреди—1 000 000 EUR за застрахователно събитие, независимо от броя на пострадалите.

Ако е необходимо, държавите-членки могат да въведат преходен период, приключващ най-късно на 11 юни 2012 г., в рамките на който да приведат техните минимални застрахователни суми в съответствие с размерите, предвидени в алинея първа.

Държавите-членки, които въвеждат такъв преходен период, информират Комисията за това и посочват продължителността на преходния период.

Въпреки това, най-късно до 11 декември 2009 г. държавите-членки увеличават размера на гаранциите, така че те да достигнат най-малко половината от размера, предвиден в първа алинея.

Въведеният с параграф 96, ал. 1 от ПЗР на ЗИД на КЗ лимит на максималното обезщетение, което може да се получи при застраховка Гражданска отговорност на автомобилистите противоречи на чл.9,ал.1 от директивата, тъй като е значително по-нисък от минималния размер на застрахователната сума и от предварително уговорените между страните застрахователни лимити. Като противоречаща на европейското законодателство, тази норма не следва да се прилага от съда, а приложение следва да намери общностното право.

С решение на Съда на Европейския съюз от 24.10.2013 г. по дело C277/12, постановено по преюдициално запитване, е прието, че "държавите-членки трябва да упражняват своята компетентност в тази област при спазване правото на Съюза и че разпоредбите на националното право, които уреждат обезщетяването при произшествия при използване на моторни превозни средства, не могат да лишат посочените по-горе директиви от тяхното полезно действие". Постановено е в решението, че "чл. 3, пар. 1 от

Директива 72/166 и чл. 1 и 2 от Втора директива 84/5 трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба, съгласно която задължителната застраховка Гражданска отговорност при използването на моторни превозни средства покрива обезщетението за неимуществени вреди, дължимо съгласно националната правна уредба на гражданската отговорност за смъртта на близки членове на семейството, настъпила при пътнотранспортно произшествие, само до определена максимална сума, която е по-малка от посочените в чл. 1, пар. 2 от Втора директива 84/5". Посочената директива е кодифицирана с Директива 2009/103/ЕО. Решението по преюдициалното запитване е задължително на основание чл.633 от ГПК.

Пар.96, ал. 1 от ПЗР на ЗИД на КЗ не съответства на разпоредбата на чл. 9, ал. 1 от Директива 2009/103/ЕО, поради което определеният максимален размер на обезщетение в него не следва да се прилага.

Следва да се отбележи, че посочената директива е транспонирана в националния закон – КЗ от 2005 г./отм./, в сила от 11.06.2012 г. до 31.12.2015 г. Съгласно чл.266 от КЗ/отм./, задължителната застраховка Гражданска отговорност се сключва за следните минимални застрахователни суми:

1.за неимуществени и имуществени вреди вследствие на телесно увреждане или смърт - 2 000 000 лв. за всяко събитие при едно пострадало лице, 10 000 000 лв.- при две или повече пострадали лица,

2.за вреди на имущество- 2 000 000 лв. за всяко събитие.

Транспонирана е и в действащия КЗ. В чл.492 е посочен размерът на минималната застрахователна сума/лимит на отговорност/, както следва: 1.за неимуществени и имуществени вреди вследствие на телесно увреждане или смърт – 10 420 000 лв. за всяко събитие, независимо от броя на пострадалите лица, 2.за вреди на имущество (вещи) – 2 100 000 лв. за всяко събитие, независимо от броя на увредените лица.

Ето защо и в съответствие с основния принцип при определяне на обезщетение, регламентиран в чл. 52 ЗЗД – принципа на справедливостта, следва да се пристъпи към определяне размера на обезщетенията. Когато се претендират в резултат на деликт, при който е причинена смърт, следва да се отчетат конкретните обстоятелства, при които е настъпила смъртта, как са се възприели от ищците и как са се отразили върху психиката и емоциите им. Следва да се имат предвид отношенията между починалия и ищците,

близостта между тях, чувствата в резултат на смъртта и след това, отражението върху психиката и начина им на живот. От значение са и нормативно определените лимити на застрахователните обезщетения, социално икономическите и обществени условия в страната, както и всички обстоятелства, имащи значение в конкретния случай.

От посочените по-горе свидетелски показания се установяват отношенията между ишците и починалия им дядо, страданието им от смъртта на дядо им, преживяването на тази загуба, спомените, грижите за гроба му. От назначената автотехническа експертиза за механизма на ПТП се установява, че то е станало на пешеходна пътека при пресичането и от дядото на ишците, без да има липса на видимост за водача на МПС. Прието е с влязла в сила присъда кои са нарушенията на правилата за движение по пътищата от страна на водача - чл.5, ал. 1, т. 1, чл.20, ал.1, чл.21, ал. 1, чл.116, чл.119 ал.1 от ЗДвП. В същото време дядото на ишците не е починал веднага, а няколко дни след ПТП. При пресичането на пешеходната пътека той не е допуснал нарушения на правилата за движение. Като възрастен човек и при липса на установени заболявания, за него са без значение обстоятелствата каква е бдителността му и каква е възможността му да предвижда, тъй като водачът на МПС има задължението да бъде внимателен и предпазлив към пешеходците. Преценявайки всички тези конкретни обстоятелства, ведно със съобразяване с икономическите критерии, съдът намира, че справедлив размер обезщетение за неимуществени вреди се явява сумата по 30 000 лв. за всяка една от ишците. Върху сумите следва да се заплати и законната лихва, както е посочено в решението, както е поискано от ишците и както счита жалбоподателя във въззивната жалба.

До този извод е достигнал и първоинстанционният съд при постановяване на обжалваното решение, поради което то следва да се потвърди. Не се установяват оплакванията във въззивната жалба, тъй като решението е постановено в съответствие с материалния закон и събраните доказателства.

По разноските: ответниците са претендирали разноските за производството в отговора си, но не са представили доказателства за разходите си, вкл. и за осъществена безплатна адвокатска помощ. Ето защо, не следва да се присъждат.

С оглед гореизложеното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА постановеното решение №260398 от 15.12.2021 г.

по търг.дело №1322/2020 г. по описа на О.С. С.З..

Решението подлежи на касационно обжалване пред ВКС в
едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____